

Memo

Aan:	Wethouder B. van den Berg
Van:	██████████
Datum:	13 juli 2021
Onderwerp:	Dossier Industrie & Gezondheid
Doel:	Informerend in verband met het aftreden van wethouder H. Erol

Aanleiding

In het najaar van 2018 voelden de drie IJmondgemeenten zich genoodzaakt om in actie te komen voor schonere lucht. Inwoners gaven aan dat ze zich zorgen maken over hun gezondheid in relatie tot de grafietregens van Tata Steel. Aandacht en handelen vanuit de portefeuilles gezondheid en duurzaamheid waren daarom geboden. Niet alleen gericht op het verbeteren van de gezondheid en leefbaarheid van de regio, maar ook op het verminderen van de zorgen door inwoners inzicht te geven en kennis aan te reiken. Diverse partijen zetten zich in voor een gezondere leefomgeving in de IJmond waaronder de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ), de GGD Kennemerland, Provincie Noord-Holland en Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG).

Omdat gemeenten niet altijd eigenaar zijn, is de invloedssfeer van de gemeente soms beperkt. De IJmondgemeenten spannen zich binnen hun bevoegdheden en kaders maximaal in. Een gezondere leefomgeving in de IJmond is een gezamenlijke opgave. De IJmond is een gebied van groot economisch belang en werkgelegenheid waarin op een steenworp afstand van elkaar gewoond, gerecreëerd en gewerkt wordt. Dit geeft een complexe situatie waarin het noodzaak is dat overheden gezamenlijk optrekken. Hierom hebben de IJmondgemeenten en de provincie in april 2021 het Rijk opegroepen om gezamenlijk te onderzoeken waar normen en regels aangescherpt kunnen worden om zo te zorgen voor een gezondere leefomgeving.

Bestuurlijke en ambtelijke overleggen

Om de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking met diverse partijen op te zoeken zijn er verschillende overlegstructuren opgetuigd. De IJmondgemeenten zetten in op hun rol als verbinder, waakhond, adviseurschap (ODIJ, GGD) en hoeder. De IJmondgemeenten laat het aan de experts over om feiten te brengen. Hierbij kan gedacht worden aan onafhankelijke onderzoeken/ handelingsperspectieven. (bijv. GGD/RIVM)

Bestuurlijk overleg Industrie en Gezondheid:

Deelnemers aan de bestuurlijke tafel zijn gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland, wethouders, OD NZKG, ODIJ, GGD en afhankelijk van de agenda worden er andere deelnemers uitgenodigd. Het overleg vindt iedere 6-8 weken plaats en wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter (Hans van der Vlist). Vanuit de IJmondgemeenten sluit ook de bestuursadviseur van Velsen bij dit overleg aan.

Het principe is dat er wordt gesproken over wat er speelt en zo nodig/mogelijk vindt er besluitvorming plaats over onderwerpen op het gebied van Industrie & Gezondheid in de IJmond waar gezamenlijke standpunten en optreden gewenst is.

De secretaris van de provincie verzorgt de verslaglegging en geeft samen met de bestuursadviseur van Velsen de terugkoppeling aan de ambtelijke vertegenwoordiging van de provincie/ IJmondgemeenten en hun uitvoerende diensten.

Ambtelijk overleg Industrie en Gezondheid IJmondgemeenten - Provincie

Aan het overleg nemen de ambtelijke vertegenwoordigers van de gemeente/ de provincie, OD NZKG, ODIJ en de GGD deel. Het doel van het overleg is om elkaar te informeren/ bestuurlijke stukken voor te bereiden/ de samenwerking op te zoeken bij de uitwerking van verschillende programma's zoals het Programma Tata Steel en Schone Lucht Akkoord. Bij eventuele incidenten wordt er gezamenlijk geëscaleerd richting het bestuur en de ambtelijke organisatie.

Hiernaast is er ook een communicatiewerkgroep, waarbij ambtelijke vertegenwoordiging van de IJmondgemeenten en de provincie aan deelnemen.

Platform Milieu en Gezondheid

Tijdens het platform milieu en gezondheid komen de IJmondgemeenten en de betrokken instanties ODIJ, GGD bij elkaar. Aan het overleg nemen bestuurders en ambtelijke vertegenwoordigers deel. Het doel van het overleg is om elkaar te informeren.

Het overleg wordt voorgezeten door ODIJ. De ODIJ verzorgt de agenda en de verslaglegging.

Portefeuillehouder overleg gezondheid

Ter voorbereiding op de verschillende overleggen en om het onderwerp gezondheid breed met elkaar te bespreken is er een portefeuillehouder overleg gezondheid. Dit wordt geïnitieerd door de directeur van de GGD. De GGD verzorgt de verslaglegging.

Ambtelijk IJmondiaal overleg

Elke gemeente heeft een medewerker naar voren geschoven voor dit overleg. De volgende verdeling is gemaakt:

- Beleidsadviseur gezondheid (Beverwijk)
- Beleidsadviseur economische zaken (Heemskerk)
- Adviseur luchtkwaliteit (ODIJ)
- Bestuursadviseur (Velsen).

Het team heeft onder meer de volgende taken:

- collega's van de (andere twee) gemeenten op het eigen beleidsterrein betrekken en informeren;
- voortouw nemen bij bestuurlijke processen;
- voorbereiding van de diverse overleggen en daarbij ondersteunen van de verschillende portefeuillehouders;
- informeren en betrekken van de werkgroep communicatie;
- voor het eigen beleidsterrein aanspreekpunt voor onder meer Provincie en betrokken partijen;

Werkgroep Industrie en Gezondheid Beverwijk

Aan dit overleg neemt de bestuurder, de ambtelijke vertegenwoordig Ruimte/ Sociaal Beleid/ Communicatie, OD IJmond en de teamleiders Ruimte Sociaal Domein deel.

Afhankelijk van de actualiteiten komt de werkgroep wekelijks bij elkaar om elkaar te informeren over de stand van zaken van lopende zaken.

Bestuurlijke stukken worden hier niet agendeert, deze worden geagendeerd voor het pfo op de maandagochtend.

Ontwikkelingen

Binnen het dossier spelen verschillende zaken. Per onderwerp wordt een toelichting gegeven op de stand van zaken.

Schone Lucht Akkoord

De IJmondgemeenten hebben in 2019 het Schone Lucht Akkoord ondertekend. De raad is hier middels een raadbrieven geïnformeerd (C-19-05267)

De volgende doelen zijn in het schone lucht akkoord opgenomen:

- Permanente verbetering van luchtkwaliteit om gezondheidswinst voor iedereen in Nederland te realiseren waarbij wordt toegewerkt naar de WHO-advieswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof in 2030.
- Het landelijk behalen van minimaal 50% gezondheidswinst in 2030 ten opzichte van 2016.
- Het realiseren van een dalende trend van emissies van stikstofdioxide en fijn stof (PM10 en PM 2.5) in de sectoren (weg)verkeer, landbouw, scheepvaart, industrie en huishoudens.

De ODIJ is, namens de IJmondgemeenten, in the lead m.b.t. de uitwerking van het schone Lucht Akkoord. Zij zoeken de samenwerking met de provincie en de overige uitvoerende diensten.

Programma Tata Steel 2020-2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond.

Het Programma Tata Steel 2020-2050 (INT-21-57843) is opgesteld door de Provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten, voor het bewaken van de balans tussen industrie en de omgeving. Met als doel samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond. Dit doen de overheden met ondersteuning van hun uitvoerende diensten: ODNZKG, ODIJ en GGD Kennemerland.

De nadruk van de concrete activiteiten ligt in het programma op wat er de komende twee jaar wordt uitgevoerd.

Het Programma Tata Steel 2020 – 2050 is opgesteld langs vier sporen:

1. Gezondheid in beeld;
2. Versterken uitvoering VTH taken (Vergunningverlening, Toezicht- en handhaving);
3. Gezondere leefomgeving op de lange termijn: Innovatieve en duurzame staalproductie;
4. Samenwerking, omgeving en communicatie & informatie.

Op 8 juli 2021 is de voortgangsrapportage van het programma in de verschillende colleges vastgesteld en door middel van een raadsbrief gedeeld met de raad van Beverwijk. (UIT-21- 72055/ INT-21-60723)

Gezondheidsonderzoek IJmond RIVM

De Provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten hebben het RIVM gezamenlijk opdracht gegeven voor een breed gezondheidsonderzoek in de IJmond. Het onderzoek verloopt in fases. In eerste instantie is opdracht gegeven voor drie onderdelen van Cluster A waarmee direct kon worden gestart: het zogenaamde 'basisonderzoek' (dat bestaat uit de onderdelen 2.1 Analyse bestaande data, 3.1 Acute klachten en 3.4 Analyse huisartsenregistratie).

Op basis van [advies](#) van het RIVM en de klankbordgroep van inwoners en experts is in april 2020 besloten de volgende onderdelen aan de onderzoeksopdracht toe te voegen:

- 1.1a Depositie buiten
- 1.1b Depositie binnen
- 1.4 Blootstellingsscenario's voor kinderen
- 1.8 Markerstoffen identificeren
- 1,9 Broninschatting door gradiënt, windrichting en patronen
- 2.2 Additionele metingen totaal en inhaleerbare stof
- 2.4 Modelleren
- 2.5 Markerstoffen herleiden naar de bron
- 3.2 Dagboekonderzoek

Het onderzoek wordt opgeleverd in verschillende delen. Vanwege de situatie rond COVID-19 heeft de oplevering van het eerste deel van het onderzoek iets langer geduurd.

Eerste deelrapport

De uitkomsten van het eerste deelrapport is in april 2021 gedeeld met de raad (UIT-21-71210). Het betrof de onderdelen:

- Tussentijdse resultaten betreffende luchtkwaliteit op ervaren (on)gezonde dagen;
- Resultaten van een verkenning, uitgevoerd door het Nivel, naar acute gezondheidsklachten in de IJmond;
- Het resultaat van de haalbaarheidsstudie om een panelstudie uit te voeren in de leefomgeving nabij Tata Steel.

Voor het pfo van 23 augustus wordt er een notitie ter besluitvorming geagendeerd waarin ambtelijk advies gegeven wordt over de aanbevelingen uit het eerste deelrapport.

Tweede deelrapport

Het tweede rapport bevat het onderdeel "Depositie (neerslag van stof in de omgeving)" van cluster A. Het onderzoeksobject is gelijk aan dat van het project '[Grafietregen en gezondheid](#)' uit 2019, namelijk stofdepositie. Alleen dit onderzoek is breder uitgevoerd. De verwachting is dat dit rapport in augustus/ september 2021 wordt opgeleverd.

Vervolg

Naar verwachting volgt in het najaar van 2021 een vervolg op het onderdeel "Luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen" waarmee door bron- en patroonherkenning wordt

getracht verder inzicht te krijgen in de bijdragen van verschillende emissiebronnen aan de concentraties van stoffen in de lucht die mensen kunnen inademen.

Over de onderdelen van cluster B moet nog besluitvorming plaatsvinden. De invloed van grof stof, dat zit op eten uit de moestuin en op bramen uit de duinen, kan in dat onderdeel worden onderzocht.

Visie Gezondheid en Luchtkwaliteit

De IJmond gemeenten en de Provincie Noord-Holland hebben samen de opgave om de leefomgeving in de IJmond gezonder te maken. Daartoe is een visie opgesteld door de IJmondgemeenten en de provincie, waarin partijen vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid hun bijdrage leveren aan het verbeteren van de gezondheid en luchtkwaliteit in de IJmond. De ODNZKG, ODIJ en GGD Kennemerland zijn nauw betrokken geweest bij de opstelling van de visie.

De Visie biedt een overzicht van bestaande ambities en programma's van het Rijk, provincie Noord-Holland en de IJmond gemeenten. Om van ambitie tot uitvoering te komen zijn er verscheidende programma's opgesteld met concrete maatregelen zoals het nog vast te stellen Programma Gezondheid en het Programma Tata Steel.

Het Platform Milieu en Gezondheid en het Bestuurlijk Overleg Industrie en Gezondheid zijn als gremia nauw betrokken geweest bij het opstellen van het programma. De visie is op 11 mei in de verschillende colleges vastgesteld (C-21- 27048/ INT-21-59985). De visie is middels een raadsbrief gedeeld met de raad (UIT-21-71365).

Conceptprogramma Gezondheid en Luchtkwaliteit

Het programma Gezondheid en Luchtkwaliteit maakt, in vergelijking met eerdere visies en aanpakken, een link met het thema gezondheid. Er wordt in het programma ingezet op de verbetering van de luchtkwaliteit: gezondheidsbevordering (fysiek en sociaal) en gezondheidsbescherming (fysiek) zijn prominent opgenomen. Het programma voorziet in het intensiveren van bestaande aanpakken en introduceert een aantal nieuwe maatregelen die o.a. zijn overgenomen uit het Schone Lucht Akkoord.

Het programma is thematisch opgebouwd:

- Industrie en bedrijvigheid
- Mobiliteit en scheepvaart
- Woon- en leefomgeving

Het Conceptprogramma Gezondheid en Luchtkwaliteit is een samenwerking tussen de IJmondgemeenten en Omgevingsdienst IJmond, waarbij GGD Kennemerland een adviserende rol heeft gehad. Het Platform Milieu en Gezondheid en het Bestuurlijk Overleg Industrie en Gezondheid zijn als gremia nauw betrokken bij het opstellen van het programma.

Het conceptprogramma is op 11 mei 2021 in de verschillende colleges (C-21-27048/ INT-21-59986) vastgesteld en ligt nu ter inzage. Het programma is ter kennisgeving gedeeld met de raad (UIT-21-71365). De planning is dat het programma in oktober 2021 in de raad wordt behandeld. ODIJ is hiervoor in the lead.

Planning

<i>Onderwerp</i>	<i>Voorlopige planning</i>
Notitie aanbevelingen deelrapport 1 RIVM gezondheidsonderzoek IJmond.	PFO B. van den Berg 23 augustus 2021
Oplevering deel rapport 2 RIVM gezondheidsonderzoek IJmond	Augustus/ september 2021
Oplevering deelrapport 3 RIVM gezondheidsonderzoek IJmond	Najaar 2021

Vaststelling Programma gezondheid en
luchtkwaliteit

College 6 september 2021 (tegelijk met Velsen
en Heemskerk)
Raad oktober 2021